

# ADEVÉRUL

## ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 16.— cor. Abonamentul la mai multe  
Pe 1/2 de an . . . 8.— " exemplare pe un an 12.— cor.  
Pe trei luni . . . 4.— " Pentru străinătate:  
Un număr 30 fileri. Pe un an . . . 24.— cor.

## ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminică.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVÉRUL“  
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

## Reforma agrară.

În fine, după multe așteptări, după multe târâgăneli totuși s'a născut. Proiectul de lege al reformei agrare este gata. Dar să nu se bucure prea repede badea Ion fără pământ că acum va căpăta pământ arat, semănat gata, căci anul acesta va trebui să lucreze încă pământul altuia și să plătească arenda grea „proprietarului“. Iar foștii magnați să nu dispereze prea de timpuriu că cel puțin un an vor mai putea strânge produsul muncii altora de pe țarinile bogate. Pentru că proiectul de reformă agrară, care vine ca ramura de oliv să amelioreze o nedreptate strigătoare la cer, ni s'a făcut cunoscut numai, și va trece prin multe foruri încă, până când va unge ranele de secole ale robilor pământului. Așa că ranele nu vor fi unse în anul acesta numai în anul viitor și cum vor fi atunci vom vedea.

Bucurați-vă voi cei cari sute de ani ați stors puterea de muncă a țaranului, că proiectul de lege al reformei agrare nu vine cu sabie de foc ca să ardă și ultima rădăcină a nedreptăților. Pământul nu va deveni cu totul în posesiunea celui ce-l muncește și voi veți mai afla o modalitate ca să trăiți în belșug fără să munciți...

Se înțelege de ce a întârziat atât de mult acest proiect de lege. Pentru că a trebuit să adune statistice să constate cât pământ, câte moșii de 50, de 100, de 200, de 500, și mai multe de 500 de jugere cadastrale sunt pe teritoriul românesc din fosta Ungarie. Pentru că, legea reformei agrare voiește să împace și capra și varza, ca și badea Ion să capete ceva pământ dar să rămâne și episcopilor ceva venit, iar proprietarii „model“ să nu fie siliți să ție de coarnele plugului sau să secere cu mașina, dacă nu vrea să moară de foame. În asemenea împrejurări se înțelege că proiectul de lege este din 55 de paragrafe (nu din 3) și a trebuit să se lucreze mult ca aceste 55 de paragrafe să nu se excludă unul pe altul ci să se completeze pe cât e posibil.

Terminându-se proiectul de lege al reformei agrare ziariștii au fost chemați la Resortul agriculturii și li s'a făcut cunoscut. Proiectul este opera ministrului N. Bontescu și a secretarului N. Osvadă.

După explicațiunile date de d-lor este o deosebire între reforma agrară din România veche și Basarabia și între proiectul de reformă agrară din Ardeal. La noi nu se face o împroprietărire în sensul larg al cuvântului, deoarece aci împroprietărire s'a făcut la 1848, ci se împarte pământ celor cari nu-l au și sunt

capabili de muncă sporindu-se în același timp micile proprietăți cari sunt prea mici pentru traiul proprietarului. S'a numit o comisie de 26 ingineri cari lucrează la parcelarea moșiilor.

Proiectul a fost supus Consiliului Dirigent spre discuție, care după lungi debateri și modificări a stabilit proiectul de lege pentru reforma agrară. Acest proiect la 21 Maiu a fost supus unei anchete cu Sașii, la 25, 26, 27 și 28 Maiu va fi supus unei anchete cu Românii la care vor lua parte: Reprezentanții averilor bisericesti și școlare; reprezentanții comunității de avere din Caransebeș și fondului dela Năsăud; reprezentanții marilor proprietari, ai arendașilor, solidaritatea cu băncile interesate, reprezentanții tuturor reuniunilor de agricultură, ai moșiilor mijlocii, diferiți specialiști agronomi, silvicultori, cei cari s'au ocupat în special cu chestiuni de agronomie; diferiți reprezentanți ai ținuturilor, țărani; referenții agricoli și prefectii județelor.

Dupăcum vedem sunt chemați și lupii ca să tocmească legea de apărare și asigurare a vieții oilor. Și acești lupi pe baza dreptului de existență își vor da toată silința să modifice în așa fel legea cruțării oilor, ca ei să nu rămâne flămânzi. Deci ne putem aștepta la modificări regresive în proiectul reformei agrare. Dar mai avem o speranță că modificările lor regresive nu se vor introduce în proiect căci acesta va fi supus spre dezbateri și aprobare Marelui Sfat Național și sperăm că acesta nu le va admite.

Regretăm că în N-rul de față nu putem face mai pe larg cunoscut proiectul de reformă agrară din cauze tehnice dar în cel mai scurt timp îl vom publica în întregime. Ținem totuși să amintim că acest proiect nu satisface pretențiunile noastre, dar este minimul ce-l putem primi. Lăsăm să se convingă oamenii că în zadar reparați coliba și o renoiești că tot colibă rămâne, că scopul dorințelor tale numai așa îl poți ajunge dacă faci o clădire cu totul nouă, care să corespundă timpului și să satisfacă simțul de dreptate și atunci noi socialiștii vom da planul de reforme radicale. Trebuie să trecem și prin faza asta căci experiența este cea mai bună școală nu numai pentru individ ci și pentru societate.

## Un scurt rezumat al proiectului de reformă agrară.

Aci dăm câteva amănunte cu privire la proiectul de reformă agrară. Statul își arogă dreptul de expropriere pentru cauză de utilitate publică pentru sporirea, completarea și integrarea economică a proprietăților rurale țărănești, crearea de forme și proprietăți model, înlesnirea dezvoltării industriei naționale. Exproprierea se va face în întregime în ce privește pe supușii sta-

telor străine care nu-și vor declara supușenia română; proprietățile rurale ale persoanelor morale, corporațiuni, bănci etc., cari nu au domiciliul principal în teritoriul României întregite proprietățile absentistilor; întreg terenul cultivabil al străinilor sau celor cari nu-și vor fi declarat supușenia română.

Se va expropria fără excepție întreaga întindere ce trece peste cinci sute jugare cadastrale. Sub acest maximum și până la 200 jug. cat. exproprierea se va face în mod proporțional: dacă terenul nu are o întindere dela 400—500 jug. cat. se vor expropria 100 jug. cat., dela 300 până 400 jug. cat. 80 jug. cat., iar dela 200 până 300 jug. cat. se vor expropria 60 jug. cat. Totuși, acolo unde nevoia o va cere și cu o prealabilă învoire a resorturilor de Agricultură, Industrie, Ocrotire socială și Finante în de comun acord se va putea expropria și sub limita de 200 jug. cat.

Pășunile de munte și pădurile vor putea fi expropriate numai acolo unde va fi absolută nevoie, însă vor fi date numai comunelor, compozesoratelor, obștiilor în comună și indivizibilă proprietate sau folosință.

Se vor putea expropria în folosul statului drepturile de vamă, de apă și orice prerogative, în folosul comun sau tovărășiilor toate fabricile, instalațiile și orice stabilimente și drepturi aflate pe terenurile expropriabile.

Pentru aducerea la îndeplinire a reformei se va institui un consiliu regnicolar și diferite comisii județene. Prețul terenurilor expropriate se fixează pe jugăr cadastral pe categorii și calități de pământ, iar socoteala se va face în Lei.

Plata prețului de expropriere se va face în obligațiuni de răscumpărare a imobilelor amortizabile în cel mult 50 ani cu o dobândă de 4% pe an. Obligațiunea nominală este socotită la plată drept valoare reală. Obligațiunile vor fi vinculate pe 10 ani. Plata se face prin „Banca Agrară“ ce se va înființa și la care statul va contribui cu suma de 25 milioane Lei.

Până la terminarea lucrărilor de expropriere și achitarea prețului tovărășiile respective, sătenii arendași cu răspundere solidară vor plăti proprietarului pentru folosință o arenda corespunzătoare care nu va fi mai mare decât aceea a contractelor în vigoare.

Capitolul V și ultimul din proiect se ocupă de dispozițiunile de executare și de acei care vor beneficia de expropriere, fixând ordinea în care vor beneficia țărani muncitori de pământ.

## Programul absurd al „partidului țărănesc“

Într'un număr precedent am scris că s'a înființat un nou partid numit „țărănesc“ sub conducerea ziarului „Renașterea Română“. Am promis în acel articol că vom reveni asupra programului acestui „partid“ înființat incognito ca să-i arătăm absurditatea în toată golicieuna lui. În primul rând trebuie să respingem infamiile aduse socialismului când spune că „clasa țaranilor care până acum a fost roaba cametelor și birurilor grele, încă n'a ajuns să înfrâneze despotismul capitalist și a dat peste un nou dușman: despotismul socialist care vrea să răstoarne orânduiala socială din temelii. Regimul capitalist a robit țaranul numai economic, regimul socialist se pregătește să-l robească în întregime. El nu vrea numai să șteargă dreptul asupra averii private și să despoare țaranul și de petecul de ogor ce i-a mai rămas din mila

Domnilor și cămătarilor, ci vrea să șteargă și căsătoria și să desființeze familia. Vrea să șteargă religia și libertatea individuală ca oamenii să nu mai poată trăi și munci, dupăcum află de bine ci fiecare să lucreze și să trăiască dupăcum îi poruncește ocărnuirea statului.

Acestea sunt niște minciuni infame atât de proaste încât, ori cât ai fi de iertător celor ce greșesc omenirii, nu te poți stăpâni să nu dojenesti pe acei naivi fățarnici și rău voitori, cari azi în timpuri atât de mari caută să inducă lumea în eroare. Acești șarlatani politici merită să fie arestați și exilați din societate împreună cu acei păcătoși cari au urzit războiul european și au adus omenirea în prăpastie.

Dacă despotismul capitalist, care a fost și este într-adevăr o epocă de dureri pe omenire, (durerile nașterii) iar „despotismul socialist“ este și mai periculos și mai barbar, atunci ce sistem voești? Își poate „Renașterea Română“ închipui un sistem social în timpul de față, care nu e nici capitalist, nici socialist? Dacă sistemul capitalist nu e bun, iar cel socialist e și mai rău, atunci nu rămâne decât sau să ne reîntorcem la sistemul feudal (al iobăgiei), sau să trecem la un sistem anarchist. Pentru că dacă nu-i capitalism nici socialism atunci trebuie să fie feudalism sau anarchism. Iată contrazicerea uriasă. Vrei să rămâie și proprietatea privată și să nu fie capitalism asta înseamnă: iobăgie, iar dacă vrei să fie absolută libertate individuală fără socialism asta înseamnă anarhie. Atâta nepriecere socială, atâta incapacitate ziaristică abia s'a mai descoperit în paradoxele cele mai pronunțate ale burgheziei.

Această burghezie necoaptă spune că „socialismul despoae pe țaran de petecul de pământ.“ Câtă naivitate, câtă perfidie!

Socialismul nu despoae pe nimeni de nimic. Socialismul dă tuturor o lume.

Tot omul poate să și fie dacă vrea pământul sau chiar capitalul, dacă prin asta nu stingherește viața și libertatea semenilor săi. A doua minciună strigătoare la cer este afirmarea că socialismul voește să șteargă căsătoria și să desființeze familia. Această operă de distrugere a făcut-o și o face capitalismul care scoate femeia din casă și o robește în fabrică, în prăvălie sau birou,

Determinat de aceste împrejurări socialismul vine, și dacă vrem și dacă nu vrem, vine să repare greșelile capitalismului pentru ca viața să și poată urma cursul natural mai departe. Chiar societatea premergătoare dela capitalism la socialism este silită să creeze instituții de apărare pentru victimele societății capitaliste. Cum sunt invalizii, bătrânii, văduvele și orfanii. Iar dacă individul a fost demoralizat de sistemul capitalist și e pe cale să și demoralizeze familia și pe alți semenii ai săi acestui individ nu i se poate da absoluta libertate individuală, ci trebuie să i se impue niște norme de către societatea omenească, care își manifestează voința prin puterea statului, care trebuie să fie statul tuturor și nu al unei clase de privilegiați.

Apoi religia nu voaște să o șteargă, numai să o purifice (curețe de păcate) prin despărțirea ei de stat care are afacerile sale banal materiale, iar religia trebuie să fie ceva sublim și sfânt, o ideologie scutită de ori ce interes material și dacă așa nu va putea exista atunci va fi reformată după noile împrejurări. Aceasta însă este treaba urmașilor noștri cari vor trăi în societate socialistă.

Se înțelege că în societatea socialistă va fi o ordine mai mare ca în cea capitalistă că nu va putea face tot nebunul ce voește dacă are bani. Nu va face grădini pentru alergări de cai din pământul cultivabil atunci când poporul n'are pâine. Nu va face fabrică de tunuri când poporul n'are articole industriale, nu se va clădi palate de paradă și saloane cu oglinzi și statui până când poporul locuiește în bordeie și pivniți. Iar bancherul nu se va putea supăra pe public și închide banca așezându-se pe bani, iar industria să stagneze din cauza asta și poporul să sufere mizerie. Se înțelege că un conte nu va putea juca în cărți milioane iar poporul să moară de foame. Capitalistul nu va putea robi sute și mii de muncitori în fabrica „lui“, ca el să câștige milioane, iar lucrătorii cu familiile lor să nu aibe nici ce mânca. Banditul nu va putea face spargerii și uciagașul nu va putea ucide oameni pentru bani, iar „diplomatul“ nu

se va putea juca de-a războiul cu viața poporului. Toate astea nu se vor putea face, deci e adevărat că libertatea individuală va fi restrânsă pe terenul acesta, dar în schimb milioanele de țărani și muncitori vor trăi liberi și vor primi întreg produsul muncii lor. Aceasta să o știe întemeietorii „partidului țărănesc“ și toți aderenții lor.

Aceasta este combaterea comentariului proiectului de program, dar combate totodată și punctele I, II, și III, din acel program. Punctul IV, cu subpunctele 1, 2, 3 și 4 sunt copiate după rezoluția dela Alba Iulia, 5 este din partidul național, 6 în urma unirei cu România se înțelege dela sine nu mai trebuie pus în program de partid.

La subpunctul 7 lucrează d-l Emil Hătiegan, șeful resortului codificării, așa că în curând va fi ordonanță sau decret-lege, parte din aliniate sunt deja înfăptuite.

Punctul 9 este o copie necompletă după programul partidului socialdemocrat.

Punctul 10 „Desființarea rechizițiilor și a prețurilor maximale“. Trebuie să ai o bună doză de naivitate, să nu știi că imediat ce vor trece timpurile excepționale se vor face de sine înțeles. Pentru asta nu mai trebuie să înființezi „partid“ cu „program“.

Punctul 11 este tot din programul socialist cu deosebirea că a băgat și educația religioasă în el ca să nu-l cunoaștem, 12 este un paradox: „Incurajarea agriculturii, din partea statului prin canalizări și încurajarea industriei agricole și în special a industriei casnice“. Canalizarea apelor și dezvoltarea industriei agricole va aduce cu sine ștergerea definitivă a industriei casnice și atunci cum o vei „incuraja în special“? Dacă țaranul își vinde lâna și cânepa și pe prețul ei va cumpăra toate hainele ce trebuie să mai plătește oare ca țaranca noastră să toarcă și țese o iarnă întreagă la 2 cămăși și un pantalon? In loc ca în timpul acesta să se cultive, să și crească copiii și să facă alte lucruri privitoare la igienă cari nu se pot cumpăra din târg.

Punctul 13 este o răspicare a unui punct din Rezoluția dela Alba-Iulia.

Punctul 14 și 15 este Reforma agrară al cărei proiect de lege o publică și „Renașterea Română“ și credem că îi satisface punctul din program.

Iată un program care nu e program, un partid care nu e partid.

## Ștergerea prețurilor maximale.

— Consiliul Dirigent a admis comerțul liber cu alimentele. —

La timpul din urmă s'a cerut tot mai mult lipsa ca comerțul cu alimentele să fie liber, ca fiecare să poată vinde și cumpăra grâu și alte cereale fără a fi împedat de autorități. Se crede că în felul acesta prețurile vor cădea, căci alimentele ascunse vor ieși la iveală și nimeni nu va mai căuta să le cumpere pe sub ascuns, plătind prețuri ne mai pomenite, numai să le capete. Acum Consiliul Dirigent a adus o hotărâre că va lăsa drum liber comerțului și nu va mai împedica pe nimeni de-a cumpăra hrana de lipsă de acolo de unde poate. Zilele acestea va apare o ordinațiune, pe baza căreia cu începere dela 10 Mai se sistează orice revirare în comitatele din Ardeal și se șterg prețurile maximale, ca fiecare să cumpere cum poate, și de unde poate.

Va fi oprit însă ca cineva să cumpere cantități mari de bucate cu scopul de-a face speculă și acela cari vor fi prinși cu așa ceva, vor fi trași la răspundere și pedepsiți. Se stabilește mai departe că pe tren poate duce oricine cu sine cel mult 80 de kilograme bucate. Acei cari voesc să transporteze cantități mai mari, vor trebui să aibă permis dela comisarii de alimentație.

Consiliul Dirigent se va îngriji și mai departe de alimentarea muncitorimeii și a acelor neaprovizionați.

Despre ordinațiunea aceasta vom mai reveni.

*A deosebă frumosul de urât e tot atât de greu ca a deosebă binele de rău. La ambele este necesară pătrunderea filozofică.*

## Ce e de făcut?

Cine a observat în trecut printre multe alte lacune ale societății și aceea a deșanțatei împărțiri a muncii și a producției s'a convins neapărat că această chestiune nu poate fi neglijată și lăsată pe pantă în care se află. Se poate zice chiar cu drept cuvânt, că de aci rezultă mai toate relele și nedreptățile ce împing o clasă contra alteia, un stat contra altui stat.

Când mai toate pământurile erau în productivitate, când industria de toate categoriile vărsau pe piețele de desfacere aproape toate articolele de necesitate, când lăncezeau toate bunurile din abundență în magazii și rampe — oare nu erau oameni și încă oameni producători, cari răbdau lipsa tocmai a acestor bunuri, pe cari la dreptul vorbind, *tot ei le făuriseră?* Iar pe când producătorii duceau lipsă de aceste articole, negustorii stau privind la marfa din prăvălie, pentru care cumpărător nu se ivește.

Ceva mai groaznic eră când priveai cum această deșanțată ordine crește pe măsura ce produsele se îngrămădeau tot mai multe. Cu cât mai multă marfă în magazii, cu atâta gemetele celor lipsiți să ridica și crește.

Nu pot să-mi închipui că înainte de război producția absolut necesară să fi fost prea mică față de cerințele mulțimei, afară de unele articole mai secundare, și cu greu m'ași convinge că lipsa simțită ar rezultă din insuficiența producției.

O socoteală simplă ne poate îndată dovedi aceasta.

Dacă industria, în toate ramurile sale n'ar produce suficient articolele necesare obștei, ar rezultă de aci, că nu sunt destui factori de producere, precum: pământ, materii, uzine și brațe muncitoare. Pe când în realitate vedem în toate centrele industriale destule uzine în stagnare, altele în incomplet tiragiu, iar muncitori cu sutele, cerșind muncă pe la porțile uzinelor — iar uzinele nu-s în stare a satisface dorința lor, pentru că nu sunt comande — comande nu sunt, pentru că magazinele sunt pline de mărfuri — magazinele sunt pline, pentru că nu vin cumpărători, iar cumpărători (?) nu vin — nu pentru că au de toate ce le trebuie, ci pentru că le lipsește totul, și în primul rând „banul“ — bani n'au, pentru că n'au lucru etc.

Și lumea strigă că e criză fără ca să înțeleagă că ordinea e șubredă, iar resortul e stricat. Și să nu vă mirați când vom zice că războiul ce ne a însângerat, a fost determinat tot de această anomalie.

Cât privește produsul agricol, acesta e și mai deșanțat împărțit, e mai izbitor în privința asta.

Atâta pâine cât ar trebui tuturor, atâta produce pământul, nimeni n'ar duce lipsă dacă s'ar ajunge cu câștigul cel are, și nu e contrast mai mincinos ca conveniența aceea că „de aceea se scumpește deoarece produsul e insuficient“. Căci de aci se naște întrebarea că „dacă e insuficient (neîndestulător), scum-pindu-se, oare se va ridica cantitatea la a fi suficient?“

Tot atâta rămâne, numai că acei lipsiți vor trebui să geamă să asude și să se istovească în muncă pentru ca să ajungă la traiul lor, pe când bogatului nici că îi pasă...

Logic vorbind chiar de ar fi aceea cum se primește în general, că ar fi lipsă, atunci această lipsă ar trebui s'o resimtă, nu acei cari produc bunurile necesare ci acei cari nu-și dau nici o osteneală la acest produs minim insuficient.

Fără să vreau îmi vine în minte minunața aforismă a lui Schiller: „Calul trage carul cu ovăș la hambar, iar el să se mulțumească la grajd cu paie!“

Cine nu poate constată din acestea, că toate izvorăsc din ararhica împărțire a muncii și a produselor?

De pildă: țaranul, care ca să ne furnizeze produsele sale de câmp îi trebuie și lui neapărat unelte, îmbrăcăminte și câte altele în casă, pe cari ca să le însușească trebuie să-și desfacă produsul său, iar pentru satisfacția acestor necesități minime el e nevoit să-și lifereze maximul produsului muncii sale.

Tot astfel muncitorul industrial pentru aco-perirea cheltueiilor sale casnice, modeste — putem zice prea modeste — își cheltuiește puterile sale fizice și mentale până la ultima forță,

nu numai el, dar chiar și membrii familiei; în multe cazuri de dimineața până seara, din fragedă tinerețe până nu mai poate.

Acuma, după tãmbãlãul animalic de rãzboire între oameni să învățăm din durerile trecutului a recunoaște revendicãrile celor nedreptãțiți și să fim cu ochii deschiși ca revendicãrile împlinite să aducã fericirea doritã.

Iar noi, intrând într'o nouã erã să pãșim demni lucrând și veghind pentru împlinirea schimbãrilor ce se cer în aceastã direcțiune.

Schimbãri ce ni le impun împrejurãrile și spirital vremii. G.

## Cãtre Societatea Națiunilor.

În numele socialiștilor români noi aderãm la principiile Ligei Națiunilor, pentru cã ca reprezentanți acestui popor oprimat, noi resimțim binefacerea unei pãci universale mai mult de cât oricare alt popor, care a trãit și pânã acum independent și liber.

Idealul nostru e frãtietatea tuturor popoarelor, garantarea minoritãților politice, legea ordinii în locul celei medievale, lupta contra tuturor tractatelor secrete și contra diplomației secrete, care a împins lumea la nenorocire timp de atâtea veacuri.

Noi anunțãm în publicitate lumii, cã unirea tuturor Românilor într'un singur stat nu vrea să amenințe nici națiunile risipite pe teritoriul sãu, nici cele dimprejur, pentru cã noua Românie vrea să fie o oazã a adevãratei democrației, o bazã a frãtietãții și civilizației, întotdeauna gata, din toate puterile sale, de a se pune în serviciul progresului și pãcii universale. Liga Națiunilor și de noi visatã, trebuie să fie un contract de pace, iar nu un contract de rãzboiu, între popoarele pe care nu numai frontierele le despãrțesc ci și sentimentele.

Liga Națiunilor trebuie să garanteze munca, darurile, cugetarea, devotamentul umanitar a tuturor popoarelor și să formeze singurul stat constituit pe egalitatea de drepturi omenești. Liga Națiunilor visatã și prin noi ar putea fi realizatã în orice moment, dacã neamurile ar voi să uite tradițiile lor istorice și pune capãt luptelor lor capitaliste, pentru a lãsa să aparã la suprafața elementele adevãrate a Europei și să resoalve prin penel, daltã, peanã și înțelepciune ceace pânã acum se faceã prin spadã și putere.

Socialiștii români asigurã popoarele civilizate ale lumii, cã în cadrul noului stat român idea egalitãții, frãtietãții și libertãții nu va mai pieri, și cã noua Românie intrã în Liga Neamurilor cu toate instituțiile sale bune și primește cu brațele deschise toți copiii lumii.

Emil Isac.

Enea Grapini.

## Constituirea Uniunilor centrale

a sindicatelor din Ardeal, Bãnat și pãrțile ungurene unite cu România.

Dupãcum am scris în numãrul trecut, la conferința intimã ce s'a ținut la 10 și 11 Maiu în Sibiu. Mișcarea muncitoreascã din pãrțile ungurene unite cu România s'a centralizat, numind Sibiuul ca centru provizoriu. Însemnãtatea acestei centralizãri am arãtat-o în N-rul trecut. Acum ne mãrginim cu publicarea Uniunilor centralizate.

**Uniunea lucrãtorilor în fier și metal din Ardeal, Bãnat și pãrțile ungurene unite cu România.** Sediul Sibiu. S'a ales un comitet executiv de 4 persoane care urmeazã să se completeze în curând. Comitetul s'a constituit astfel: Alexandru Bartolis (Brașov) președinte; Ioan Fogarasi (Sibiu) secretar; Francisc Balogh (Petroșeni) și Ludvig Feier (Arad) membri în comitet. Afacerile ce privesc Uniunea se vor înalãta secretarului în Sibiu.

**Uniunea lucrãtorilor tipografi se va constitui la conferința tipografilor ce va avea loc la Rusalii în Sibiu.**

**Uniunea lucrãtorilor în lemn din Ardeal, Bãnat și pãrțile ungurene unite cu România** Centrala Sibiu sub conducerea unui comitet provizoriu compus din tovarășii Tiron Albani, George Grãdinaru, G. Krauss, I. Lepény, Ioan Flueraș și N. Longin. *Controlori:* Filip Ungar, Ioan Radu și Iosif Réthi. Secretarul urmeazã să fie ales mai târziu.

**Uniunea muncitorilor intelectuali din Ardeal etc.** Centrala Sibiu. S'a ales un comitet din 4 membri: Dr. Valer Roman, președinte, Heinrich Baumann, secretar, Myss și Haber membri.

Urmeazã să se constituieascã încã Uniunile Constructorilor, lucrãtorilor de îmbrãcãminte și a muncitorilor agricoli se vor înființa în curând.

Comitetele Uniunilor centralizate au ținut Luni seara o ședințã și a ales: **Comisia generalã provizoricã a sindicatelor din Ardeal, Bãnat și pãrțile ungurene unite cu România**, compusã din urmãtorii membri: Iosif Ciser, Ioan Flueraș, Iosif Jumanca, Dr. Valer Roman, Heinrich Baumann, Ioan Fogarasi, George Grãdinaru, Gustav Krauss, Wilhelm Roth, Friedrich Schneider și N. Jãnosi.

Președinte al Comisiei generale a fost ales tov. *Ioan Flueraș*. Postul de secretar rãmâne vacant pânã la cea mai apropiatã ședințã.

## Interogator și Verdict.

Reproducere dupã un ziar francez.

### Interogatorul.

Intrebare: Cum vã numiți?

Rãspuns: Tohu-bohu.

I.: De ce naționalitate sunteți?

R.: Sunt chinez.

I.: Ați cunoscut pe Kaizerul?

R.: L'am vãzut pe un film cinematografic.

I.: Dar cu papa dela Roma, ați avut ceva legãturã?

R.: Nu sunt catolic.

I.: Despre edictele papale ați avut vreo cunoștințã?

R.: Da, din ziare.

I.: Vã solidarizați cu ele, mai cu seamã în partea lor referitoare la încetarea rãzboiului?

R.: Eu sunt chinez, domnule; dar ca republican și progresist convins ce sunt, mã solidarizez din tot sufletul la tot ce se împotrivesc rãzboiului, jafului și omorului dintre oameni și popoare.

### Verdictul.

Curtea, având în vedere cã inculpatul Tohu-Bohu face pe chinezul, însă din declarațiile sale reiese complectã sa vinã, și anume:

cã a cunoscut de aproape pe Impãratul Germaniei; cã nu e catolic, și, prin urmare, e strein de neamul nostru, al cãruia religie de stat cãtolicismul este; cã a avut cunoștințã de edictele papale, solidarizându-se cu partea lor împotrivoare la rãzboiul care trebuia să hotãrascã victoria noastrã, edicte care constituiau astfel niște primejdioase manifeste subversive; cã e pacifist și prin urmare dușman al ordinii, Tohu-Bohu se condamnă la moarte.

## Pentru „Adevărul“ zilnic.

Emisiune de 3000 bonuri à 25 Lei.

Replătitibile în doi ani cu 10% interese.

S'au mai făcut următoarele subscrieri la împrumutul „Adevărului“:

Tov. Ioan Fleșeriu . . . . .	40	bonuri	1000	Lei
„ Simion Jumanca . . . . .	20	„	500	„
„ Octavian Puica . . . . .	2	„	50	„
„ Ioan Pescariu . . . . .	2	„	50	„
„ N. N., Sibiu . . . . .	1	„	25	„
„ Marin Ionescu . . . . .	1	„	25	„
Total . . . . .	76		1650	Lei
Suma din urmă . . . . .			5975	„
Total . . . . .			7625	Lei

## Comunicat oficial

din 18 Maiu 1919.

I. Frontul de Est: Schimb de focuri de armă și tun între ambele maluri ale Nistrului.

II. Frontul de Vest: Am respins numeroase atacuri date de inamic în tot lungul Tisei. La 17 Maiu am intrat, însăfârșit în vechea cetate românească a Aradului. Orașul era în sărbătoare, toată populația, fără deosebire de naționalitate, a aclamat și a acoperit cu flori trupele române.

III. Numărul total al prizonierilor capturați de trupele noastre, cu ocazia operațiilor contra ungarilor, este de 1102 ofițeri și 7818 soldați.

Marele Cartier General.

## Timpul de lucru de opt ore.

Consiliul dirigent a hotărât definitiv.

În momentul când încheiem foaia aflăm că Consiliul Dirigent în ședința sa dela 21 Maiu a hotărât definitiv asupra introducerii timpului de lucru de opt ore în industrie și comerț. Decretul referitor la noua orânduială va apărea în cel mai apropiat număr al „Gazetei Oficiale“. Noile dispoziții vor intra în vigoare cu data de 1 Iunie 1919. — În numărul viitor ne vom ocupa mai pe larg cu noua reformă, publicând și întreg textul decretului.

## ȘTIRI.

— Trupele române vor intra în Budapesta. Știri pozitive din Viena anunță că trupele românești vor fi cele dintâi, cari vor intra în Budapesta. Conferința de pace a hotărât să nu recunoască nici un guvern maghiar până nu va fi ocupată Budapesta de trupele Antantei.

— Mișcarea pentru izgonirea dinastiei în Bulgaria. Fugarii din Bulgaria povestesc că la Kustendil ar fi pornit o mișcare revoluționară tinzând la izgonirea dinastiei din Bulgaria. În fruntea mișcării este un avocat.

— Apelul lui Kuhn Béla către proletariatul internațional. Comisarul popular al afacerilor externe Kuhn Béla a lansat o notă de protestare către proletariatul internațional pe care îl somează a alerga în ajutor Ungariei. Kuhn Béla declară la sfârșit că proletariatul internațional să nu aibă încredere în guvernele Antantei cari, precum dovedesc actele lor încheiate cu aristocrația maghiară în Svițera, nu au alt scop decât a ține și mai departe proletariatul sub jugul lor, și pentru a-i despoia și de ultima lor putere.

— Mare cutremur de pământ. La San Salvador a fost în zilele trecute un mare cutremur de pământ care a costat 140 de morți, multe sute răniți și a stricat foarte multe case. S'au întreprins din toate direcțiunile acțiuni de salvare grabnică.

— Sârbii au primit ordin să părăsească Timișoara. Agenția telegrafică „Dacia“ anunță din sursă demnă de încredere, că divizia de cavalerie sârbă Nr. 2 actualmente staționată în Timișoara a primit ordin să părăsească Timișoara. Un asemenea ordin a primit și poliția de frontieră sârbă din Timișoara.

— Ofensiva contra Petrogradului. Petrogradul va fi obiectivul unei puternice ofensive. 500.000 oameni sunt concentrați la Helsingfors; se așteaptă și o puternică escadră engleză.

— Trupele Antantei vor impune pacea Germaniei. După cum se anunță din cercuri competente Antanta este pregătită să înfrângă dinainte orice rezistență a delegațiilor germani. Ziarul „Chicago Tribune“ scrie că în afară de trupele Antantei sunt gata să impună Germaniei voința Aliaiților peste 700.000 soldați americani.

— Socialdemocrații germani și pacea. Socialdemocrații germani au adresat un apel către socialiștii din toate țările cerându-le să împiedice încheierea unei păci dictate de învingători. Pentru ziua de 22 Maiu, când delegații germani vor prezenta Conferinței de pace contra-propunerile lor socialiștii germani au anunțat ținerea a o sută de întruniri populare de protestare. Cu toate acestea, precum se afirmă delegații germani ar fi hotărât deja să semneze totuși tratatul de pace.

— Universitatea din Cluj. Zilele acestea Consiliul Dirigent a preluat Universitatea din Cluj. După preluarea întregului imperiu era foarte natural să preia și instituțiile culturale. Preluarea Universității n'a mers de tot neted. Profesorilor li s'a cerut să depună jurământul noului stat român dar ei au refuzat unanim și din cauza aceasta foarte probabil că vor fi destituiți. Universitatea are patru facultăți: medicină, drept, litere și științe. Personalul ei didactic se compune din 45 profesori titulari, 14 profesori extraordinari, 33 docenți și 38 asistenți. În 1912 Universitatea a fost frecventată de 2405 studenți și 26 studente. Universitatea are o bibliotecă vastă ce cuprinde peste 350 mii de volume.

După preluarea Universității a fost preluat și teatrul național din Cluj. Teatrului i s'a lăsat dreptul de a funcționa conform contractului încheiat în trecut cu statul Ungar.

— Germanii au refuzat subscrierea tratatului de pace. Aproape 6 luni a trebuit până când conferința de pace dela Paris împărțită în comisii de 4, de 5 și de 10 membrii au prelucrat preliminarile păcii și apoi au chemat și pe delegații germani să le ia la cunoștință. Se înțelege că condițiunile de pace pe cari vrea Antanta să le impună Germaniei nu sunt tocmai favorabile și de aceea delegații germani nu le-au primit și au refuzat subscrierea lor. Se înțelege că aci a dispărut orice considerare din partea Antantei la care se așteptau germanii. Antanta vede în fața sa dușmanul învins și nimic mai mult. Puțin îi pasă că cine stă în fruntea Germaniei: Wilhelm cu Bethmann Holveg și Hindenburg sau Scheidemann cu Brockdorf-Rantzau. E adevărat că nici cei din urmă nu reprezintă voința proletariatului internațional care exclude ori ce războiu, dar Antanta pe acestia nici atât nu i ar considera ca pe al de Brockdorf-Rantzau și atunci germanii oricum ar întoarce foaia tot trebuie să plătească despăgubirile impuse de Antanta. Germanii s'au referat la punctele lui Wilson și au protestat contra călcării lor de către aliați. Dar când generalul Hoffmann își bătea sabia la Brest-Litovsk n'au protestat.

— Curtea Marțială a Diviziei I-a Vânători. În ședințele de la 14, 15 și 17 Aprilie a. c., a condamnat pe indivizii mai jos notați, pentru diferite abateri, după cum urmează: Kuzberger Benedict și Alexandru Sterling, din București câte un an închisoare pentru falsificare de pașapoarte. Sigmund Sándor din Paraid, trei luni închisoare, pentru că răspândit știri false despre armată. Ferencz József din Olastelek, una lună închisoare, și una mie lei amendă pentru că a contravenit la ordonanța Nr. 25 a Comand. Tr. Tr. . . Potache Mátyás și Boitchi József din Ghires, Biró István din Tg.-Mureș, câte una mie lei amendă. Frantz Johann din Brașov, cinci mii lei amendă. Eios Lajos din Tg.-Mureș, cinci ani închisoare și cinci mii lei amendă, Sekeus János din Tg.-Mureș, cinci ani închisoare și 5000 mii lei amendă, Orban András din Kibet, trei luni închisoare și 1500 lei amendă, pentru că nu au predat armele. Emizedl Sigmund, Sütő András și Mátyás Elek câte zece ani muncă silnică, pentru că au distrus izolatoarele dela telegraf. Johann Schmid din Domald, muncă silnică pe viață, pentru rebeliune și înfocarea crimă la 1919.

— Direcțiunea centrală a poștelor, telegrafelor și telefoanelor anunță, că cursul de telegraf și telefon s'a început cu ziua de 11 Maiu cu număr complet de elevi și fiind că nu mai dispunem de nici un loc vacant, cererile pentru cursul acesta nu se mai poate lua în considerare. Pentru cursul viitor se va publica la timpul său un alt concurs. *Mayor*, director general al poștelor.

— Avis. Termenul pentru înaintarea declarațiilor de despăgubire de războiu se prelungește până la 1 Iulie a. c. Pe toți cei interesați din nou îi fac atent, că declarațiunile nu la resortul pentru finanțe, ci la comisiunile locale (la d-nii prefecti) au a se înainta. Șeful resortului pentru finanțe: *Dr. Aurel Vlad*.

## Activitatea noastră.

Pentru tovarășii din Sibiu. Membrii secțiunii române a partidului socialdemocrat din loc sunt rugați a lua parte la o consfătuire care va avea loc Sâmbăta 31 Maiu între orele 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, în localul ziarului „Adevărul“ str. Rosenanger 14.

Scopul convenirei este darea de seamă și completarea Comitetului.

\*  
Convocare. Lucrători frizeri din Sibiu sunt invitați a lua parte la o consfătuire extraordinară ce se va ține Luni 26 Maiu la ora 8 seara în Casa de asigurare, Zeughofplatz 5. Toți tovarășii frizeri sunt rugați a lua parte la această întrunire de mare importanță.

## În atențiunea grupurilor minerilor!

Toate grupele cari au luat cataloage de înscriere a membrilor (așa numitele Törzskönyv) li se atrage atenția, ca la rubricile unde ar trebui să scrie numărul central al cărții de membru și numărul local al membrului adecă numărul grupei să nu se completeze decât numărul grupei. Numărul central al cărții să fie lăsat gol, pentru că toate cărțile de membru vor fi schimbate. Și numărul central numai după aceea va fi introdus în catalog.

Secretariatul Central.

## Poșta Redacției și Administrației.

I. Droc, Reșinar. N'avem motiv pentru ce să vă oprim foaia. Dela noi merge regulat, vom căuta cine este păcătosul. — I. Dănilă, Făgăraș. Abonamente ori înscriere la bonuri se poate trimite prin oricare bancă românească la adresa Albinei, care apoi ne va achita nouă. Sunteți în restanță dela 1 Februarie a. c. Foaia v'o trimitem. — T. Rus, M.-Bonyiexa. Așa am făcut cum ne-ați scris, însă știind ce greutăți sunt cu trimiterea banilor am pus suma trimisă pentru calendare la abonament. De aici merge regulat, cauza este tot poșta. — I. Pădășan, Szászbuđa. Era bine să ne fi scris mai de mult dacă e adevărat cum ne scrii. Dela noi vi s'a trimis regulat. — D. Popa, Tulcea. Abonamentul se poate asemna la cea mai apropiată bancă care va anunța banca Albina de aici și ne va achita nouă. — V. Tamaș, Bandul de câmpie, T. Bunuș, M.-Socol, I. Sulariu, Râpa inf., F. Bulac, Vințul de jos, P. Bălan, Conop, Reuniunea meseriașilor, Câmpeni, F. Bretoi, Orményszék, P. Bota, Băcăinți, T. Sustrea, Buteni, C. Rebreanu, Sz. Magosmort, T. Sireu, Mănărău, D. Marcus, M. Pop I. Dumitru și N. Roșca în Ocna-Giurghenului. La toți ca mai sus. — M. Cristea, Stremț. Dacă primești ceva dela noi răspunde. Am făcut pașii necesari contra răufăcătorilor. — V. Dales, Arpașul de sus. Scrisoarea am trimis-o, regretăm că suma amintită n'a sosit la noi. Fă în felul ea mai sus. — G. Răssut, Brașov. Deocamdată din cauze tehnice nu putem scoate ziarul zilnic, dar cum se tranșază criza tehnică veți primi foaia zilnică. Până atunci prin oricare bancă poștă să achiziți restanța.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orosului 10.

Cenzurat de: Căpitan Boiu.

**La Croitoria Petrașcu se caută mai mulți lucrători,** un croitor bun și o vânzătoare.

## Ioan Țifra, frizer, Seliște

dă în arândă prăvălia cu două aranjamente și toate cele de lipsă acestei branșe. Doritorii să se adreseze susnumitului până la 15 Iunie.

## Dentistul Munteanu

11-26 Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 28

Consultații: orele 8-12 și 2-5.